

Tószegi Zsuzsanna

Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ

A hazai digitális könyvtárak szerepe a kulturális örökség digitalizálásában és hozzáférhetővé tételében*

Magyarországon a 80-as évek végén már online elérhető adatbázisok álltak a felhasználók rendelkezésére. A hálózaton a 90-es évek első felében jelentek meg az első magyar nyelvű digitalizált művek. A Magyar Elektronikus Könyvtár 1994, a Neumann János Digitális Könyvtár 1997 óta szolgálja ki a magyar nyelvű szép- és szakirodalom iránt érdeklődőket. Azóta a két „tisztán” virtuális könyvtár mellett sok száz könyvtár, múzeum és levéltár kapcsolódott be a nemzeti kulturális örökség digitalizálásába. A magyar szervereken hozzáférhető dokumentumok tanulmányozására és elemzésére kiváló lehetőséget ad a Neumann Könyvtár WebKat.hu adatbázisa, amely 2002. február közepén 100 000 rekordot tartalmazott. Az online katalógus segítségével feltérképezzük a magyar kulturális örökség körébe tartozó internetes forrásokat.

Az előzményekről

Magyarország meglehetősen korán csatlakozott az internetközösséghez: még javában állt a „vasfüggöny”, és érvényben volt a korszerű technológia kelet-európai terjedését tiltó COCOM-lista, amikor sok magyar felsőoktatási, könyvtári és más szakember már javában használta munkaeszközként a számítógépet. Munkájuk során egyrészt hozzájutottak a külföldön készülő adatbázisokhoz, másrészt maguk is hasonlókat építésébe kezdtek.

Az első könyvtári adatbázist a szegedi egyetemi könyvtárban kezdték építeni 1975-ben. A Magyar Nemzeti Bibliográfia 1976 óta készül számítógéppel az Országos Széchényi Könyvtárban. Ez alatt a negyedszázad alatt több száz magyar könyvtár tért át a manuális katalógusról a számítógépes adatbázis-építésre. Hogy mekkora állomány gyűlt össze, arról most legyen elegendő egyetlen adat: 2002 elején töltötték fel a Magyar Országos Központi Katalógus (MOKKA) adatbázisát, amelybe a legnagyobb 15 könyvtár állományát integrálták. A központi adatbázisban 2 milliónál is több különböző dokumentumról készült rekord van.

A felhasználók gyorsabb tájékoztatása érdekében a katalógusépítés automatizálása – mondhatni – mára kötelező feladattá vált. A kulturális örökség digitalizálása azonban ennél is nagyobb feladatot jelent: a számítógép kínálja lehetőségekkel élni

kell tudni akkor is, amikor parancsoló szükségszerűséggé válik a magyar kultúra legjavát közkinccsé tenni az új információhordozók segítségével.

Ezen a téren először mi is a CD-ROM-ok kínálta lehetőségekkel éltünk. Az első magyar kiadású CD-ROM-ok 1990-ben jelentek meg; ezek még adatbázisokat tartalmaztak. Az első teljes szövegű CD-ROM-os adatbázis a Biblia volt, és már 1992-ben megjelent az első multimédia CD-ROM. A 90-es években részben a CD-ROM-ok kiadása, részben pedig már az internetes közzététel terén is fel tudtunk mutatni eredményeket a kulturális örökség digitalizálása terén. Magyarországon 1990 és 2001 között 1500 CD-ROM jelent meg, közülük 330 sorolható a magyar kulturális örökség digitalizálásával foglalkozók közé.

A könyvtárak viszonylag korán bekapcsolódtak a CD-ROM-ok kiadásába. Az Országgyűlési Könyvtár 1993-ban kezdte a PRESSDOK sajtófigyelő adatbázis publikálását. Az Országos Széchényi Könyvtár 1993-tól folyamatosan jelenteti meg a Nemzeti Periodika Adatbázist, majd 1994-től a

* Az *Age of New Learning: How Museums and Libraries help to develop a Learning Society* című, a British Council által szervezett konferencián 2002. február 11-én elhangzott előadás bővített szövege. A bővítés a Neumann Könyvtár tevékenységére vonatkozik.

Magyar Nemzeti Bibliográfiát. Később más könyvtárak, majd egyes levéltárak is közzétették CD-ROM-on a különböző adatbázisaikat.

A könyvtári adatbázisok a magyar könyvtári rendszer szempontjából ugyan fontos szerepet töltenek be, de nem tartoznak a szorosan vett kulturális örökség digitalizálásának körébe. A közgyűjtemények ez utóbbi téren is jelentős erőfeszítéseket tettek: nem volt olyan pályázat, amelyen ne találkoztunk volna több könyvtári, levéltári, múzeumi tervvel.

Közben a 90-es évek első felében az interneten is megjelentek az első magyar nyelvű digitalizált művek. Ebben a szegedi egyetemi könyvtár játszott úttörő szerepet; az ott dolgozó kollégáknak köszönhetően ez az intézmény ma is élenjáró vállalkozásokat tudhat magáénak. Mindemellett az elmúlt évtizedben a könyvtári tevékenység korszerűsítése terén a szegedi műhely szellemi kisugárzása az egész országra hatott és kihatott. Ma már nemcsak saját eredményeik, hanem az egyetemen folyó magas szintű szakképzés révén is érvényesül ez a pozitív hatás. Ők voltak például azok, akik egy fiatalon elhunyt költő, *Baka István* életművét mentették meg az utókor számára azzal, hogy a költő Commodore-lemezekre írt verseit még idejében áttették a könyvtár szerverére – biztosítva ezzel a művek fennmaradását. Ők tették föl először a Biblia szövegét az internetre, ők szolgáltatják – többek között – a *Jedlik Ányos* életművét bemutató összeállítást; most pedig a könyvtári portált építik.

A Magyar Elektronikus Könyvtár 1994, a Neumann János Digitális Könyvtár 1997 óta szolgálja a magyar nyelvű szép- és szakirodalom iránt érdeklődőket. A két, „tiszta” virtuális könyvtár mellett több száz könyvtár, múzeum és levéltár kapcsolódott be az elmúlt évek során a nemzeti kulturális örökség digitalizálásába.

A Magyar Elektronikus Könyvtár

Magyarország nagyon sokáig küzdött nemzeti önállóságáért. A Habsburg Birodalomnak – amelyhez Magyarország a 16. század elejétől az első világháború végéig tartozott – nem volt érdeke a magyar nemzeti intézmények kiépítése. Éppen ezért nálunk igen nagy jelentőségük volt azoknak a felajánlásoknak, amelyeket számos arisztokrata, majd később polgári származású hazafi tett a haza felvirágoztatása érdekében. Ilyen kezdeményezésnek – és személy szerint *Széchenyi Ferenc*nek

– köszönhető, hogy 2002-ben a nemzeti könyvtár és a nemzeti múzeum 200 éves évfordulóját ünnepli. *Széchenyi Ferenc* fia, *Széchenyi István* pedig egyévi jövedelmét ajánlotta fel a Magyar Tudományos Akadémia megalapítására.

Ma egy állami alkalmazásban lévő könyvtáros egyévi jövedelmét hiába áldozná fel a haza oltárán, abból nem lehetne intézményt alapítani. Erre utalt 1994 tavaszán *Drótos László*, *Kokas Károly* és *Moldován István*, amikor nem a fizetésüket, hanem a munkájukat ajánlották fel annak érdekében, hogy megalapítsák a Magyar Elektronikus Könyvtárat (MEK), amelynek célja elsősorban a digitális formában létrejövő szellemi termékek összegyűjtése és ingyenes szolgáltatása. Alig öt év elmúltával a nemzeti könyvtár – az addig magánkezdeményezésként működő szervezet nemes céljait elismerve – saját szervezeti keretei közé integrálta a MEK-et.

Mára a MEK ismert, keresett és népszerű szolgáltatásokat tudhat magáénak. A kezdeti feladatokhoz képest jelentősen bővítette tevékenységi körét: már nemcsak elektronikus dokumentumokkal gyarapítja a gyűjteményét, hanem online referenzszolgálatot is ellát *Mit-Hol* címmel. Ezt a szolgáltatást a Magyar Könyvtárosok Egyesületének Elektronikus Könyvtár Szekciója és az Országos Széchényi Könyvtár indította 1999 szeptemberében azzal a céllal, hogy a tájékoztató könyvtárosok az interneten keresztül is segítséget tudjanak adni az információt keresőknek.

A MEK mindezek mellett könyvtári faliújságot is működtet, amelyen a főszerep a MEK-kel kapcsolatos információké. A MEK virtuális kiállításai között méltó helyet kapott a szép magyar könyvtárakat bemutató képgyűjtemény. Említésre méltó még a virtuális valóságot idéző felület is „A Magyar Elektronikus Könyvtár 3 dimenzióban” címmel.

A MEK gyarapodásában két nézőpont érvényesül: egyrészt folyamatosan bővül saját gyűjteményük, másrészt virtuálisan is gyarapszik az értékes online források ugrópontjainak feldolgozásával. További információ a MEK irattárában a következő címen található: <http://www.mek.iif.hu/porta/irattar/>.

A Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ

A kulturális kormányzat már az 1997. évben hatályba lépett kulturális törvényben – amelynek

egyik fejezete a könyvtári ellátásról szól – előírta a *Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ* létrehozását. Az új intézmény küldetése, hogy az audiovizuális dokumentumok nemzeti gyűjtő- és szolgáltató helyévé váljék.

A kultuszminiszter 1997 végén alapította meg azt a közhasznú társaságot, amelynek feladata a Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ működésének megalapozása. A közhasznú társaság a harmadik születésnapján, 2000. november elején vette föl hivatalosan a törvényben meghatározott nevét.

A Neumann Könyvtár tevékenysége folyamatosan bővül – ezek közül a legfontosabbak:

- aktív részvétel a magyar kulturális örökség digitalizálásában;
- a közgyűjteményekben folyó digitalizálási tevékenység koordinálása;
- a magyar internetforrások katalogizálása;
- a közgyűjteményi adatbázis építése;
- adatgyűjtés a magyar CD-ROM és DVD lemezekről;
- részvétel a közgyűjteményi szakemberek továbbképzésében;
- a közgyűjtemények digitalizálásával kapcsolatos szabványok, eljárások, módszertani útmutatók kidolgozása;
- szakértői tevékenység a közgyűjtemények digitalizálásához és szolgáltatásaihoz kapcsolódó szerzői jogi kérdésekben;
- bekapcsolódás a nemzetközi és hazai kutatási-fejlesztési tevékenységbe;
- CD-ROM-kiadás.

A fentiekén túl az *Olvasás éve* program keretében havonta készítjük el az *Ünneplő irodalom* online vetélkedő anyagát, folyamatosan részt veszünk az *Internetfiesta a könyvtárakban* című rendezvény-sorozat szervezésében, és most nagy erőket mozgósítunk névadónk, *Neumann János* születése 100. évfordulójának méltó megünneplésére.

Az 1997-es megalakuláskor ugyan még más elképzelések voltak, de a Neumann Könyvtár mind a mai napig, és még előreláthatóan jó néhány évig tisztán virtuális könyvtárként működik; nincsenek nyilvános tereink, így olvasóinkat csak a hálózaton keresztül tudjuk kiszolgálni. Szerencsére nem panaszkodhatunk, mert így is nagyon sokan veszik igénybe szolgáltatásainkat: 1998. március közepétől 2002. február elejéig 2 millió 466 ezer látogatót fogadtunk. Látogatottságunk a digitális könyvtári állomány bővülésével egyenes arányban

nő: 1999-ben 4920 saját digitalizálású szépirodalmi művet és 18 537 katalógusrekordot napi átlagban 443 olvasó nézett meg. 2001-ben ugyanez az arány: 33 100 irodalmi alkotás, 97 200 adatbázis-rekord, a napi átlag: 3777 olvasó.

A Neumann Könyvtár gyűjteménye

A kulturális törvényből ránk háruló kötelezettségekből adódóan folyamatosan gyarapítjuk gyűjteményünket – főként a kulturális örökség körébe tartozó, illetve oktatási célú – CD-ROM-okkal. Állományunk 2001. december 31-én 374 CD-ROM-ot és 2 DVD lemezt tartalmazott. Ennél sokkal jelentősebb azonban az általunk digitalizáltatott és a saját szerverünkön szolgáltatott szép- és szakirodalom, melynek fő területei:

- a Digitális Irodalmi Akadémia,
- a Bibliotheca Hungarica Internetiana,
- a Klasszikus költők összes versei,
- Kortársaink művei,
- a Magyar tudománytörténeti dokumentumok,
- az Educatio néhány évfolyama.

Az egyes gyűjteményrészek ismertetése előtt érdemes felsorolni a Neumann Könyvtár által a digitalizálás, illetve az internetes szolgáltatás során követett alapelveket, amelyek a következők:

- szolgáltatásainkat rendszerszerűen építjük föl;
- a szövegdigitalizálás során egységes technológiát alkalmazunk;
- az online katalógus és az egyes gyűjteményrészek ugyanarra az adatbázis-kezelő szoftverre épülnek;
- az irodalmi műveket nem önmagukban, hanem könyvészeti egységekbe szervezeten jelenítjük meg;
- szolgáltatásainkat nemcsak mennyiségileg, de funkcionálisan is bővítjük;
- törekszünk a korszerű technológiák folyamatos követésére;
- a felhasználói felületeket évről évre megújítjuk.

A Digitális Irodalmi Akadémia

A magyar történelemben a szépirodalom kiemelkedő szerepet játszott, és sokkal nagyobb hatással volt a közgondolkodásra, mint sok más kultúrában. Ezt a kitüntetett szerepet mintegy „visszaigazolvá” alapította meg a kultuszminiszter a Digitális Irodalmi Akadémiát, amelyre bizvást mondhatjuk, hogy a maga nemében világszerte egyedülálló vállalkozás. 1998 tavaszán nem kevesebbről szólt a megbízatás, mint arról, hogy az összes Kossuth-díjjal és babérkoszorúval kitüntetett író és költő

teljes életművét fel kell dolgozni, és ingyenesen közzé kell tenni az interneten.

Az életműbe valamennyi magyar nyelven publikált írás beleértendő – azok is, amelyek a program működése alatt látnak napvilágot. Az irodalmi művek mellett az akadémiai tagok életrajzát, műveik teljes bibliográfiáját és a róluk szóló szakirodalmat is elkészíti az a szakértő, akit az írók (posztumusz tagok esetében az örököseik) maguk választanak ki az életmű feldolgozására, és akivel folyamatosan konzultálnak a program végrehajtása során.

A Digitális Irodalmi Akadémia (DIA) tagsága folyamatosan bővül: évente egy új tagot és öt posztumusz tagot választanak maguk közé. A DIA tagjának lenni – a megtiszteltetésen túl – komoly anyagi elismerést is jelent: a tagok a mindenkori minimálbér négyszeresét kapják havonta. A kultuszárca ezzel szép példáját adja az állami mecenatúrának, amely a program működésére 2002-ben több mint 150 millió forintot fordít.

A program szolgáltatásai:

- egységes elvekre épülő szöveggyűjtemény, amelyből a művek oktatási-kutatási és magán-célra letölthetők;
- az alkotók életrajza, műveik bibliográfiája és a róluk szóló szakirodalom;
- teljes szövegű adatbázis, melyből a műveket szövegük alapján is vissza lehet keresni;
- tájékoztató a digitalizált könyvek adatai, illetve a művek keletkezésére és műfajára vonatkozó információk között.

A gyűjteményben 2002. február elején 51 szerző 17 900 irodalmi műve olvasható az alábbi címen:

<http://www.irodalmiakademia.hu>

A műveket három megközelítésből lehet visszakeresni: közvetlenül a nyitólapon megjelenő *szervező nevek* alapján, illetve az *egyszerű*, vagy az *összetett* keresés oldaláról indulva. Az egyszerű keresés mezőit ES-kapcsolatba állítva lehet keresni a *szervezői név*, a *teljes* vagy a *töredék cím*, a *műfajok*, a *kiadók*, a *megjelenési hely*, a *kiadási év*, valamint a *művek szövege* alapján. Az összetett keresés további lehetőségeket nyújt: a felsoroltakon kívül meg lehet keresni az *ajánlásokat*, a *művek keletkezésének idejét és helyét*, a *verssorokat* stb.

A 2000. május 31-én útjára indított szolgáltatást a várakozáson felül sokan veszik igénybe. Az indulás óta eltelt 20 hónap alatt a Neumann János Digitális Könyvtár szervere 790 ezer virtuális olva-

sót szolgáltat ki a kortárs irodalommal. 2001-ben több mint 58 ezer művet néztek meg, és 20 ezret töltöttek le a felhasználók (tehát minden egyes feldolgozott műre átlag 3,3 megtekintés és 1,1 letöltés jutott).

Az internetes megjelenés második évfordulóját – a magunk módján – jelentős változásokkal kívánjuk megünnepelni. Hónapok óta dolgozunk azon, hogy kényelmesebbé és gyorsabbá tegyük a felhasználók számára a Digitális Irodalmi Akadémia oldalait. A küszöbön álló fejlesztések:

- újabb 10 alkotó műveinek közzététele,
- a honlap jelentős átalakítása,
- új keresési lehetőségek beépítése,
- a meglévő felhasználói megoldások kényelmesebbé tétele,
- a válaszdíjok radikális csökkentése,
- új indexelési eljárások beépítése a szabad szöveges keresésbe,
- a vakok és csökkentlátók számára készült képernyő-felolvasó programok használatának támogatása.

A Bibliotheca Hungarica Internetiana (BHI)

Ebben a különleges gyűjteményben azok a klasszikus magyar szépirodalmi művek – köztük kritikai kiadások – találhatók, amelyeket a *Magyar Tudományos Akadémia Textológiai Bizottsága*, illetve az *Eötvös Loránd Tudományegyetem* szakértői javasoltak hálózati közzétételre. Az általunk választott SGML technológiának köszönhetően nemcsak a művek szövegét, de a hozzájuk fűzött jegyzeteket is meg tudjuk jeleníteni.

Az *Argumentum* Kiadó nemes felajánlásának köszönhetően ingyen jutottunk hozzá az általuk kiadott kritikai kiadások digitalizált szövegéhez. A digitális „kéziratok” között volt három *Ady-kötet*, *Bessenyei Györgytől a Rómának viselt dolgai* és a *Társadalombölcseleti írások*, valamint a *Régi magyar költők tárából* két kötet. *Jókai Mór* teljes életművének kritikai kiadásából a legismertebb regények készültek el: *A köszívű ember fiai*, *Aranyember*, *És mégis mozog a föld*, *Fekete gyémántok* és *Rab Ráby*. A népköltészetet a *Magyar népdalok*, a *Magyar népballadák*, a *Szem meglátott, szív megvert* című, magyar ráolvasásokat tartalmazó könyv és *Kriza János: Vadrózsák* című gyűjteménye képviseli. Ez év elején digitalizáltattuk és tettük közzé – mégpedig az adózók 1%-os felajánlásából – Széchenyi István *Hitel*, illetve *Stádium* című műveit. Pályázati keretből átdolgoztatjuk a *Világ* szöve-

gét, amelyet így a mai olvasók könnyebben tudnak majd olvasni.

Klasszikus költők összes verse

Ez a gyűjtemény jelenleg a következő költők összes versét tartalmazza: *Ady Endre, Arany János, Balassi Bálint, Batsányi János, Berzsenyi Dániel, Bessenyei György, Bornemisza Péter, Csokonai Vitéz Mihály, Dayka Gábor, Eötvös József, Faludi Ferenc, Fazekas Mihály, Juhász Gyula, Kaffka Margit, Kazinczy Ferenc, Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Komjáthy Jenő, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Petrőczy Kata Szidónia, Reviczky Gyula, Tinódi Lantos Sebestyén, Tompa Mihály, Tóth Árpád, Vajda János, Verseghy Ferenc, Virág Benedek, Vörösmarty Mihály, Zrínyi Miklós.* A digitalizált szöveget – amelynek alapjául a korábban megjelent népszerű kiadások szolgáltak – az Arcanum Kft.-től vettük meg, és korrektúrázás, majd SGML kódolás után töltjük adatbázisba, ahonnan az összes vers cím szerint is visszakereshető. A digitalizált köteteket természetesen az eredeti tartalomjegyzéknek megfelelő rendben is lehet lapozgatni. Eddig a szerzői jogi költségek miatt nem bővítettük a 20. századi klasszikusok sorát, de most ugyanebből a körből hálózati közlésre előkészítettük *Babits Mihály, Dsida Jenő, Karinthy Frigyes, Kosztolányi Dezső, Reményik Sándor, Somlyó Zoltán* összes versét.

A WebKat.hu, a magyar internetes források online katalógusa

A Neumann Könyvtár *WebKat.hu* adatbázisa – tudomásunk szerint – egyedülálló vállalkozás az egész közép-kelet-európai térségben. Egyéves előkészítő munka után 1999 szeptemberében indítottuk útjára a magyar kulturális örökség körébe tartozó internetes dokumentumokat feldolgozó, online elérhető katalógusunkat. Elsősorban azokat a magyar nyelven, magyar szolgáltatónál elérhető elektronikus dokumentumokat dolgozzuk fel, amelyekre igazak a következő megállapítások: önálló szellemi termék, független információegység, melynek célja az információ közlése, a tudás átadása.

A katalógusból az internetes dokumentumok – mégpedig nemcsak a folyóiratok, verseskötetek, kép- és más gyűjtemények *összefoglaló címe*, hanem önálló tételként az egyes tanulmányok, cikkek, versek, képek stb. is – visszakereshetők. A keresési szempontok: a *szerző neve*, a *dokumen-*

tum címe, a *kiadó*, a *megjelenési év*, az *internetes elérhetőség (URL)*, a *tárgyszó* stb. A dokumentumok nagy részét (a rekordok 80%-át) ma már tartalmuk alapján is meg lehet keresni – így például az „Információs társadalom” vagy a „Határon túli magyarság” keresőkérdésekre rövid időn belül megkapjuk mindazon művek bibliográfiai leírását, amelyek ebben a témakörben a hálózaton találhatók. A dokumentum címére kattintva azonnal az eredeti, teljes művet láthatjuk a számítógép képernyőjén.

Akik korábban is használták a WebKat.hu-t, 2001 őszén jelentős változást tapasztalhattak: a szolgáltatást részben kibővítettük, részben átalakítottuk. Az internetes böngészőkhöz hasonlóan külön kínáljuk fel az egyszerű és az összetett keresést a *Kulcsszavak*, illetve a *Szempontok* menüpontban. A tárgyszavas keresést a *Témákra* kattintva lehet elindítani. A tartalmi keresés mellett új szolgáltatás a „kereséstörténet”, vagyis az *Előző kérdések* funkció, amely a felhasználó által az előző fél órában feltett kérdéseket listázza ki.

A WebKat.hu fejlesztése tovább folytatódik: a Széchenyi Terv pályázati támogatásával az OLIB rendszert használó könyvtárak közül elsőként oldjuk meg a rekordok online letöltését HUNMARC formátumban. Ez évi terveink között szerepel, hogy valamennyi rekordot visszamenőlegesen is tárgyszavazunk, és jelentős mértékben bővítjük az új rekordok számát. Nem az első ütemben, de azt tervezzük, hogy belátható időn belül csatlakozunk a Magyar Országos Közös Katalógushoz.

Helyzetkép a magyar internetes forrásokról

Mint már említettük, a WebKat.hu 2002. február közepén 100 000 rekordot tartalmazott. A 100 000 rekord között 500 online folyóirat 4600 részegysége és 35 000 cikke, 34 500 szépirodalmi mű (közülük 24 000 vers), 6500 képzőművészeti alkotás, 5000 könyvjellegű dokumentum és 13 900 egyéb dokumentum szerepel. A Digitális Irodalmi Akadémia adatbázisából további 18 000 irodalmi mű kereshető vissza (a DIA rekordok betöltésén a WebKat.hu adatbázisba éppen ezekben a hetekben dolgozunk).

Amíg nincs a teljes WebKat.hu-állomány tárgyszavazva, addig nem tudunk teljes körű elemzést adni, de a 70 000 tárgyszavazott rekord és a DIA 18 ezres állománya alapján az arányokat meglehetősen pontossággal föl lehet rajzolni. Rendkívül figyelemreméltó, hogy az összesen 88 000 rekord

közül 52 000 – tehát csaknem 60% – a szépirodalom körébe tartozik. Ha a két digitális könyvtár állományát tekintjük, a MEK-nél is nagyobb számban szerepelnek a szép-, mint a szakirodalmi munkák, a Neumann Könyvtárban viszont szinte kizárólag szépirodalmat találunk a „virtuális könyvespolcokon”. Ha körülnézünk a magyar interneten, ott is azt tapasztalhatjuk, hogy az értékes szakirodalom igencsak hiányzik. Ennek oka nem az, hogy a digitális könyvtárosok elfeledkeztek volna a szakirodalmi művekről, hanem főként a forráshiány, illetve a szerzői jogi problémák.

A digitalizálással foglalkozó könyvtárosok éppen öt éve folyamatosan kezdeményezik, hogy készüljön el végre a magyar kulturális örökség digitalizálásának átfogó koncepciója, és – a többi fontos könyvtári feladat mellett – álljanak rendelkezésre megfelelő anyagi források. Amíg ez nem valósul meg, addig alapvető változásra nem számíthatunk.

Beérkezett: 2002. III. 4-én.

Rendezvénynaptár

Együttműködés, konzorcium és a 21. század könyvtári szolgáltatásai

Az IATUL 23. éves konferenciája

Kansas City (USA), 2002. június 2–6.

Szervező: Paula Ohlde

IATUL 2002 Coordinator

The Linda Hall Library of Science,

Engineering & Technology

5109 Cherry Street

Kansas City, Missouri USA 64110

Tel.: +1 816 926-8783 • Fax: +1 816 926-8782

E-mail: iatul@lindahall.org

URL: <http://www.lindahall.org/iatul2002>

Nemzetközi konferencia az élethosszig tartó tanulásról

Yeppoon (Ausztrália), 2002. június 16–19.

Szervező: Lifelong Learning

Conference Secretariat

Central Queensland University Library

CQ Mail Centre, Rockhampton

Queensland, Australia

Tel.: +61 7 4923 2198 • Fax: +61 7 4930 6436

E-mail: lifelong-learning-conference@cqu.edu.au

URL: <http://www.library.cqu.edu.au/conference>

Az IFLA 68. konferenciája

Glasgow, 2002. augusztus 18–24.

Szervező: Mrs. Bodil Wöhnert

Centralbiblioteket i Esbjerg

Nørregade 19

DK 6700 Esbjerg

Tel.: +45 76 16 19 61 • Fax: +45 76 16 20 03

E-mail: bow@esbjergkommune.dk

URL: <http://www.ifla.org>

Informatika a felsőoktatásban 2002. konferencia

Debrecen, 2002. augusztus 28–30.

Szervező: Karácsony Gyöngyi informatikus könyvtáros

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár

Kenézy Könyvtára

4012 Debrecen Pf. 18

Nagyerdei krt. 98.

Tel.: (52) 489-400/4934 • Tel./fax: (52) 413-847

E-mail: gyongyi@clib.dote.hu

URL: <http://www.date.hu/if2002/>

CRIS 2002 Nemzetközi konferencia a kutatási információról

Kassel (Németország), 2002. augusztus 29–31.

Szervező: Annemarie Nase

Social Science Information Centre

Lennéstr. 30

53113 Bonn

Tel.: +49 (228) 2281-173

E-mail: cris2002@bonn.iz-soz.de

URL: www.eurocris.org/cris2002

Az egészségügyi és orvostudományi könyvtárak 8. európai konferenciája Globális gondolkodás – lokális működés Orvostudományi könyvtárak egy korszakfordulón

Köln (Németország), 2002. szeptember 16–21.

Szervező: Deutsche Zentralbibliothek für Medizin

(Német Orvostudományi Központi Könyvtár)

Joseph-Stelzmann-Str. 9

50924 Köln

Tel.: +49 221 478 5600 • Fax: +49 221 478 7102

URL: <http://www.zbmed.de/eahil2002/>